

Psychiatria i Psychoterapia 2013; tom 9, numer 1: strony 25-26

wersja pierwotna - elektroniczna

Krzysztof Rutkowski

RECENZJA KSIĄŻKI: AGNIESZKA FIUTAK, JACEK DĄBROWSKI, UDZIELANIE
POMOCY TERAPEUTYCZNEJ. ASPEKTY PRAWNE.

DIFIN, WARSZAWA 2012

Katedra Psychoterapii UJ CM

kierownik: dr hab. med. Krzysztof Rutkowski

Bez wątpienia książka zbierająca większość zagadnień prawnych dotyczących terapii jest bardzo potrzebna rynku polskim. Publikacja z 2012 roku Agnieszki Fiutak i Jacka Dąbrowskiego jest chyba pierwszą tego typu pozycją. Dotychczas ukazywały się raczej szczegółowe podręczniki np. o Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego, orzecznictwie itp. Książka obejmuje rozległą tematykę obejmującą formy wykonywania zawodów związanych z terapią, prawa pacjenta, opis ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz kwestie odpowiedzialności zawodowej, cywilnej i karnej. Można się zastanawiać czy w ogóle w jednotomowym podręczniku da się zawrzeć tak liczne zagadnienia. Wydaje się, że jednak 248 stron to za mało, ale należy docenić autorów za wysiłek i pionierską pracę w tym zakresie.

Książka jest niewątpliwie cenną publikacją i będzie przydatna dla wielu terapeutów i innych osób. Tak jest zresztą adresowana: „do psychologów, psychoterapeutów, psychiatrów, seksuologów, studentów psychologii, prawa i pacjentów”.

Może jednak próba przygotowania publikacji do tak różnorodnych grup odbiorców być nieco ryzykowna. Zagłębiając się w treść książki na początku otrzymujemy ponad 20 stron omówienia podstawowych terminów, tak ważnych jak: kontrakt, superwizor, sesja itp. Wbrew pozorom zdefiniowanie nawet na co dzień używanych terminów bywa pomocne. Niestety w całej książce powielany jest błąd mówiący o wykonywaniu zawodu psychiatry czy seksuologa. Formalnie takich zawodów nie ma. Są to specjalizacje medyczne, a więc należy mówić i pisać np. o wykonywaniu zawodu lekarza psychiatry. Zresztą chyba strona medyczna stanowi sporą słabość książki napisanej przez prawników i konsultowanej (jak wynika z notek) jedynie w środowisku psychologicznym i prawniczym. Warto zwrócić uwagę, że

słowo „terapia” oznacza właśnie leczenie, a psychoterapię wykonują nie tylko lekarze psychiatry, ale również lekarze innych specjalności oraz pielęgniarki, tymczasem w książce nawet nie wymieniono Ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej. W rozdziale „Formy wykonywania zawodów” podrozdział „Jednoosobowa działalność lecznicza” (lekarza) przedstawiono na jednej stronie, zaś opis „zakładania prywatnego gabinetu przez psychologa” obejmuje stron 15! Chce się westchnąć: żeby założenie działalności leczniczej było takie proste. Niestety nie znajdziemy w tym miejscu nic o obowiązkowym nadzorze izb lekarskich, normach jakie mają spełnić gabinety, wymaganiach sanitarno-epidemiologicznych itd. Nie ma też nic o kontraktowaniu terapii, czyli właśnie leczenia, przez NFZ, a szkoda. Wydaje się, że przynajmniej w tym zakresie książka nie spełnia roli wypełnienia luki informacyjnej.

W innych miejscach też zauważalne są dysproporcje (celowo unikam słowa braki, gdyż książka mimo to przedstawia bardzo duży zakres zagadnień). Dość kuriozalne jest, zapewne omyłkowe, pominięcie Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, a ściślej Sekcji Naukowej Psychoterapii PTP na liście „najważniejszych towarzystw” posiadających kodeks etyczny, gdzie zawarto towarzystwa zrzeszające po kilkanaście osób (wobec kilku tysięcy członków w PTP).

Zagadnieniom tak ważnym w psychoterapii jak tajemnica, poświęcono zaledwie jedną stronę omawiając dwa akty prawne (nie więcej niż ¼ aktów regulujących to zagadnienie). Podobnie prawa pacjenta czy Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego były omawiane na zaledwie 10 stronach każda. To stanowczo za mało dla tak istotnych tematów przedstawianych praktykom.

Część II książki przedstawiająca „odpowiedzialność osób wykonujących zawód związany z udzielaniem pomocy terapeutycznej” jest już przygotowana szerzej, zajmuje ponad 160 z 248 stron i omawia zagadnienia odpowiedzialności zawodowej, cywilnej i karnej bardzo szczegółowo (przynajmniej z punktu widzenia recenzenta niebędącego prawnikiem). Jest to bardzo ważna część książki przypominająca czytelnikowi różnorodne aspekty odpowiedzialności, tak ważne nie tylko w kontekście kilku głośnych medialnie spraw.

Podsumowując książka „Udzielanie pomocy terapeutycznej. Aspekty prawne” jest bez wątpienia bardzo istotną pozycją, wskazującą terapeutom (a może i prawnikom) zagadnienia słabo pamiętane na co dzień. Chciałbym jednak prosić Autorów, aby w kolejnych wydaniach, których szczerze życzę, poszerzyli znacząco aspekty prawne pracy klinicznej wychodząc poza tematykę odpowiedzialności, nawet, jeśli swoją książkę będą musieli poszerzyć do dwóch tomów.